

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Christophori Cellarii Compendium Antiquitatum
Romanorum**

Cellarius, Christoph

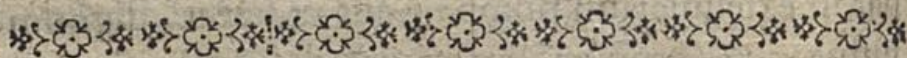
Halae Magdeburgicae, 1774

VD18 10161015

Sectio I. De Inscriptionibus.

urn:nbn:de:gbv:45:1-17085

GEORGIUS CASSANDER, qui, *diui* vocabulum a christianorum nominibus abigendum esse, summo opere contendit, quod a nemine in primitiua ecclesia cœlites & beati *diui* adpellari sint, sed ethnicus mos nostro demum seculo reuixerit, vt *diuus Paullus*, *diuus Nicolaus* & sic alii dicantur, quos veteres *sanctos*, *beatos*, *beatissimos* laudauerint. Quid multa? ne vestigium quidem eius ritus, quem DIO CASSIVS in *Augusto*, HERODIANVS in *Seuero* describunt, in *historia augusta* adparet, quum exsequiæ meritissimorum principum, Constantini, Constantii, Iouiani, Valentiniani, Theodosii enarrantur, quod argumento est, licet nomen huius rei cum aliis reliquiis paganissimi seruatum aliquamdiu fuerit, rem ipsam tamen longius abfuisse ab animo sanctorum hominum.

LIB. XI.
DE INSCRIPTIONIBVS ET
RE NUMMARIA ROMANORVM.

SECTIO I.
DE INSCRIPTIONIBVS. i)

§. I.

INSCRIPTIONES veterum eundem vsum habent, quem numismata antiqua. Seruiunt hi-

i) Inter eos, qui veteris Romæ inscriptiones collegerunt, pri-

historiæ, geographiæ, genealogiæ, variorum-
que rituum cognitioni; immo ipsi literaturæ, id
Mm 2 est,

primum sibi vindicat locum CYRIACVS ANCONI-
TANVS, quem IO. MARCANOVA, ANDR. MAN-
TINEAS, IO. IVCVNDVS VERONENSIS, PETR.
SABINVS, FRANC. PHILIPP. PEDEMONTIVS,
SEBASTIAN. MACCIVS, IO. ZARATINVS CA-
STELLINIVS aliique sequuti sunt; quorum autem
collectiones vel nunquam adhuc viderunt lucem, vel
inceptæ quidem, sed non absolutæ & ad finem perdu-
ctæ sunt. Primus, qui typis inscriptiones exprimendas
curavit, IO. MAZOVIVS, academiæ Romanæ biblio-
pola fuit, & anno MDXXI. *urbis Romæ epigrammata*
edidit. Hunc exceperunt BARTHOLOMÆVS A-
MANTIVS, LANDSPERGIANVS BOIVS & PETR.
APIANVS, qui suppeditatas a doctis viris inscriptio-
nes MDXXXIV. in lucem emiserunt: IANVS DOV-
ZA, in cuius manus collectæ a Martino Smetio per
totam Italiam inscriptiones inciderunt, quæ iussu
ordinum Hollandiæ a IVST. LIPSIO MDLXXXVIII.
Lugd. Bat. editæ sunt. Smetianum hunc thesaurum
postea locupletatum edendum in se suscepit IOS. SCA-
LIGER, vocato in subsidium IANO GRVTERO, atque
ex horum duumvirum indefesso labore eximium illud
Gruterianum inscriptionum corpus enatum est, cuius edi-
tio splendidissima & maxime ex Gudianis potissimum
schedis aucta & ornata, cura IO. GEORG. GRÆVII,
EDVARDI HOLTHERI Amstelod. MDCCVII. duo-
bus voluminibus prodiit. SCALIGERVVM & GRVTE-
RVM postea sequuti sunt THOMAS REINESIVS, qui
Syntaxma inscription. antiquar. edidit: eruditi Angli,
qui *marmora Arundelliana & Seldeniana* atque ex his
conflata *Oxonienſia* litteris describenda curarunt: IAC.
SPONIVS *miscellaneis eruditæ antiquitatis*: RAPHAEL
FABRETTVS *explicat. antiquar. inscriptionum*: IAC.
PHIL.

est, orthographiæ, grammaticæ, & vocabulorum scientiæ, quia multa ex lapidibus discuntur, quæ in libris etiam antiquis frustra quæsiueris.

§. II.

Tales inscriptiones ediderunt vasto opere IANVS GRUTERVS, Francofurti MDCL. 4. & MDCXVI. folio: alias, a Grutero prætermiffas, THOMAS REINESIVS in *syntagmate inscriptionum Romæ veteris*, Lipsiæ MDCLXXXII. folio; IACOBVS SPONIUS in *miscellaneis eruditæ antiquitatis*, Lugduni MDCLXXXV. folio, &

PHIL. THOMASIVS *inscriptionibus Patauinis*: SERTORIUS VRSATVS in *monumentis Patauinis*: PHILIPPVS A TURRE *monument. vet. Antii*. Plures eiusmodi inscriptionum collectores silentio transeo, recensitos a THOM. REINESIO *præf. ad syntagma eius inscriptionum*: PETR. BURMANNO *præf. ad Gruteri inscriptiones*, & ANT. FRANC. GORIO *præf. ad partem tertiam inscript. antiqu. quæ in Etruriæ urbibus exstant*. Nostra ætate de horum studiorum genere optime meruerunt LVD. ANT. MVRATORIUS & iam laudatus ANT. FRANC. GORIVS, ille per egregium *thesaurum veter. inscriptionum in præcipuis earundem collectionibus hætenus prætermiffarum*, Mediolani editum; hic vero non solum per *museum Etruscum, exhibens insignia veterum Etruscorum monumenta æneis tabulis C. edita & eiusdem obseruationibus illustrata*, sed etiam per *inscriptiones antiquas Græcas & Romanas, quæ in Etruriæ urbibus exstant*. Vtrumque opus, quorum hoc tribus constat voluminibus, Florentiæ editum est. Reliquos, qui singularibus commentationibus quasdam inscriptiones, vel nondum editas, vel ex memoratis his collectionibus depromtas, illustrarunt, prætereo.

& recentissimus RAPHAEL FABRETTVS Romæ MDCLXXXIX. folio. Singuli hi magna volumina inscriptionum collegerunt.

§. III.

Plures sunt, qui singulares inscriptiones exposuerunt: vt idem SPONIUS in *itineribus suis per Dalmatiam, Græciam, Asiam*, etiam in gallico tractatu, quem vocat *recherches curieuses d'antiquité*, Lion MDCLXXXIII. 4. LIPSIVS in monumento *Ancyrano*, PATINVS in *commentario in tres Smyrnenses inscriptiones*, Patauii MDCLXXXV. 4. ANTONIVS VAN DALE de *antiquitatibus & marmoribus*, Amstelodami MDCCII. 4.

§. IV.

In Græcis inscriptionibus, vt antiquissima, ita vtilissima etiam in antiqua historia sunt *marmora Arundelliana*, quæ, aliis aucta, nunc *Oxonienſia* a loco adseruationis & editionis dicuntur. Prodi-erunt Oxonii cum variorum notis cura HUMPHREDI PRIDEAUX MDCLXXVII. fol.

§. V.

Sunt etiam mixta opera gemmarum & numismatum, in quorum editione, tamquam integrorum antiquitatis cimeliorum, laudem promeruit LAVRENTIVS BEGERVS, primum *thesauro Palatino*, Heidelbergæ MDCLXXXV. fol. publici iuris factò; deinde *Boruffo-Brandenburgico*, quem tribus voluminibus nuperrime vulgavit Coloniae March. MDCXCVI. MDCC. MDCCI. fol. Qui *ſolas gemmas* exposuerunt, in iis præcipuus est LEONH. AVGVSTINVS, Lugd. Bat. MDCLXXXV. 4. Mm 3 §. VI.

§. VI.

In lapidibus figuratis & nummis certis ac inscriptionibus multis PHILIPPVS A TVRRE se eruditus probavit, quum Romæ MDCCIV. 4. edidit *monumenta Antiana*, quibus nihil est eruditius.

SECT. II.

DE NUMMIS. k)

CAP. I.

DE VARIIS NUMMORVM GENERIBVS.

§. I.

RADIX nummariae rei est cognitio ASSIS, exiguae monetæ, quæ vix integros tres nummos, *Pfennige*, ut nos vocamus, valebat, & in duo.

k) De re nummaria & pecuniaria veterum Romanorum monetarumque valore ac pretio generatim exposuerunt: IVST. LIPSIUS *de pecunia vet. Rom. tom. I. operum* p. 1466. IOACH. CAMERARIUS *de moneta vet. Græc. & Latinor. ERYC. PVTEANVS libr. de pecunia Romanæ ratione*, qui Louanii MDCXX. Antwerp. MDCXXVIII. prodiit & in CHIFFLETII *opusc. de numism. antiquo* relatus quoque est: ANDR. SCHOTTUS *tabul. rei nummarie Rom. Græcorumque*: IO. SELDENVS *libr. de nummis, in quo antiqua pecunia Romana & Græca mensuratur*: IO. FRID. GRONOVIVS *de pecun. vetere*: LVD. SAVOEVVS *diff. de nummis, tom. XI. thes. ant. Rom. Grævii*, p. 1832. MARQUARD. FREHERVS *lib. II. de re monetar. vet. Romanor.* IO. CHR. WAGENSEILIVS *de re monetali vet. Romanor.* ac multi reliqui, quorum brevitatis causa non mentionem facio.